

Zdravotní pojištění

- zaměstnavatelů
- zaměstnanců
- OSVČ

s komentářem
a příklady

9. aktualizované vydání

EDICE PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

2018

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.

Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411



Obsah

Úvod	8
Používané zkratky	9
1. Právní předpisy a hlavní změny pro roky 2017 a 2018	10
1.1 Právní předpisy	10
1.2 Popis hlavních změn	10
1.2.1 Změny v roce 2017	10
1.2.2 Změny v roce 2018	12
1.3 Parametrické změny	16
1.3.1 Zvýšení minimální mzdy	16
1.3.2 Minimum u OSVČ	16
1.3.3 Vyměřovací základ státu	17
2. Základní pojmy	17
2.1 Účel zdravotního pojištění	17
2.2 Účast na zdravotním pojištění	17
2.3 Dlouhodobý pobyt v cizině	18
2.4 Zvláštní případy vzniku a zániku pojištění	22
2.5 Volba zdravotní pojišťovny	22
2.5.1 Obecná pravidla pro volbu zdravotní pojišťovny	24
2.5.2 Aktuální seznam zdravotních pojišťoven	25
2.6 Průkaz pojištěnce	26
3. Pojištěnci, oznamovací povinnost	27
3.1 Základní povinnosti pojištěnců	27
3.2 Oznamovací povinnost pojištěnců	28
3.3 Nesplnění oznamovací povinnosti při plnění Nařízení Rady	28
3.4 Místní příslušnost ve zdravotním pojištění	32
3.5 Formuláře pro pojištěnce	32
4. Plátcí pojistného	33
5. Placení pojistného	33
5.1 Výše pojistného, zaokrouhlování	33
5.2 Rozhodné období	34
5.3 Způsob platby pojistného	34

5.4	Přepočet kurzu	35
5.5	Variabilní symbol.....	36
5.6	Splatnost pojistného	36
5.7	Pořadí plateb.....	37
5.8	Přeplatek pojistného	38
6.	Zaměstnavatelé a zaměstnanci	38
6.1	Zaměstnavatel.....	39
6.2	Okruh zaměstnanců ve zdravotním pojištění.....	39
6.3	Výjimky, kdy se nejedná o zaměstnance.....	40
6.4	Přihlášení zaměstnavatele.....	43
6.5	Oznamovací povinnost zaměstnavatele.....	47
6.6	Kódy používané zaměstnavatelem	49
6.6.1	Kódy pro přihlášení a odhlášení zaměstnance	49
6.6.2	Kódy pro oznámení skutečností rozhodných pro platbu pojistného státem	49
6.6.3	Kódy pro provádění oprav.....	51
6.7	Přehled zaměstnavatele	51
6.8	Povinnosti zaměstnavatele	53
6.8.1	Oznamovací povinnost, registrace	53
6.8.2	Záznamy o pracovních úrazech, přirážky k pojistnému.....	53
6.8.3	Souhrn povinností	54
6.9	Odvod pojistného za zaměstnance – obecné zásady	54
6.9.1	Zaměstnavatel – plátce pojistného	54
6.9.2	Srážka pojistného zaměstnance	55
6.9.3	Vyměřovací základ zaměstnance	55
6.9.4	Minimální vyměřovací základ	55
6.9.5	Splatnost pojistného, rozhodné období.....	55
6.9.6	Maximální vyměřovací základ	56
6.10	Zaokrouhlování.....	56
6.11	Zaměstnanci ve zdravotním pojištění.....	56
6.11.1	Pracovní poměr	56
6.11.2	Zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti	57
6.11.3	Dohoda o provedení práce	59
6.11.4	Osoby ve služebním poměru	61
6.11.5	Členové družstev	62

6.11.6	Společníci a jednatelé společností s ručením omezeným a komanditisté komanditních společností	62
6.11.7	Členové zastupitelstev územních samosprávných celků	63
6.11.8	Dobrovolní pracovníci pečovatelské služby	64
6.11.9	Osoby ve výkonu zabezpečovací detence nebo vazby nebo osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené k pravidelnému výkonu prací	64
6.11.10	Pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů	64
6.11.11	Členové statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob	65
6.11.12	Další případy zaměstnání	65
6.12	Kdo není považován za zaměstnance	66
6.13	Vyměřovací základ zaměstnance	67
6.14	Započitatelnost příjmů do vyměřovacího základu	68
6.14.1	Příjmy po skončení zaměstnání	68
6.14.2	Příjmy v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů	68
6.14.3	Příklady k započitatelnosti plnění	68
6.15	Úpravy vyměřovacího základu	70
6.16	Minimální vyměřovací základ zaměstnance	70
6.16.1	Stanovení minimálního vyměřovacího základu	70
6.16.2	Pojištěnci, kteří nemají stanoven minimální vyměřovací základ	71
6.16.3	Snížení minimálního vyměřovacího základu	72
6.16.4	Doplatek do minimálního vyměřovacího základu	73
6.16.5	Obecně platné zásady pro řešení minimálního vyměřovacího základu	75
6.17	Zaměstnanci, za které je plátcem pojistného i stát	76
6.17.1	Oznamovací povinnost a minimální vyměřovací základ	76
6.17.2	Odpočet	76
6.18	Pracovní volno bez náhrady příjmu	78
6.19	Zápočet přeplatku v aktuálním měsíci	79
6.19.1	Přečerpaná dovolená	80
6.19.2	Náborový příspěvek	81
6.20	Maximální vyměřovací základ u jednoho zaměstnavatele	82
6.21	Souběh zaměstnání se samostatnou výdělečnou činností	82

6.22	Příklady výpočtu pojistného u zaměstnanců.....	82
6.23	Povinnosti spojené se zaměstnáváním zaměstnanců z EU	86
7.	Stát plátcem pojistného.....	86
7.1	Vyměřovací základ, odpočet a pojistné osob, za něž pojistné hradí stát	86
7.2	Oznamovací povinnost	87
7.2.1	Nezaopatřené dítě.....	87
7.2.2	Poživatel důchodu	90
7.2.3	Příjemce rodičovského příspěvku	90
7.2.4	Žena na mateřské a osoba na rodičovské dovolené	91
7.2.5	Uchazeč o zaměstnání	91
7.2.6	Osoba pobírající dávku pomoci v hmotné nouzi a osoba s ní společně posuzovaná.....	91
7.2.7	Osoba, která je závislá na péči jiné osoby a osoba pečující	91
7.2.8	Osoba ve výkonu trestu odnětí svobody	92
7.2.9	Mladistvý umístěný ve školském zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	92
7.2.10	Příjemci penze z doplňkového penzijního spoření.....	92
7.2.11	Souběh kategorií.....	93
7.3	Zvláštní případy, kdy je plátcem pojistného stát	93
7.3.1	Osoba důchodového věku.....	93
7.3.2	Celodenní osobní a řádná péče o děti	93
7.3.3	Manželé státních zaměstnanců v zahraničí.....	94
7.3.4	Doktorandi starší 26 let.....	94
7.3.5	Další skupiny osob, za něž hradí pojistné stát	95
8.	Osoby samostatně výdělečně činné.....	96
8.1	Povinnosti OSVČ.....	96
8.2	Vyměřovací základ a pojistné OSVČ.....	97
8.3	Nemoc u OSVČ	98
8.4	Maximální vyměřovací základ	99
8.5	Minimální vyměřovací základ	99
8.6	Osoby, za které platí pojistné i stát	100
8.7	Příklady k placení pojistného OSVČ v roce 2018	101
8.8	Přehled o příjmech a výdajích	102
8.9	Zálohy na pojistné	105
8.10	Cizinci – OSVČ.....	109

9. Osoby bez zdanitelných příjmů	109
9.1 Splatnost pojistného	110
9.2 Příklady OBZP	110
10. Evropská unie	111
10.1 Základní pojmy	111
10.2 Vynětí ze zdravotního pojištění	113
10.3 Základní principy	115
10.4 Výdělečná činnost občanů ČR v zemích EU	116
10.5 Výdělečná činnost osob ze zemí EU v ČR	118
11. Sankce, splátkové kalendáře a přeplatky	119
11.1 Pokuty	119
11.1.1 Zaměstnavatelé	120
11.1.2 Osoby samostatně výdělečně činné	121
11.1.3 Osoby bez zdanitelných příjmů	122
11.2 Obecné zásady způsobu ukládání pokut	122
11.3 Podání odvolání do platebního výměru	122
11.4 Penále	123
11.5 Splátkové kalendáře ve zdravotním pojištění	124
11.6 Vracení přeplatku ve zdravotním pojištění	125
11.6.1 Zaměstnavatelé	125
11.6.2 Osoby samostatně výdělečně činné	126
11.6.3 Osoby bez zdanitelných příjmů	126
11.6.4 Zaměstnanci	127
12. Vybraná ustanovení	128
12.1 Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů	128
12.2 Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů	148

Úvod

Po roční pauze letos opět vychází aktuální publikace zaměřená na veřejné zdravotní pojištění. V novém vydání jsou zohledněny všechny podstatné změny, ke kterým došlo v poslední době, včetně čerstvých výpočtových parametrů. Jako novinku kniha přináší rozbor nově platných pravidel, která mají dopad na zdravotní pojištění. Pro rok 2018 jde např. o nově zavedenou státní kategorii doktorandů starších 26 let a prostor je věnován i dvěma novým dávkám nemocenského pojištění (otcovská a dlouhodobé ošetřovné) z pohledu zdravotního pojištění. Dále jsou zde popsány základní postupy platné pro pojištěnce a jejich práva a povinnosti. Zmíněna je role zdravotních pojišťoven při správě zdravotního pojištění včetně výčtu všech sedmi institucí provádějících zdravotní pojištění. Pozornost je věnována i mezinárodnímu aspektu při migraci pojištěnců mezi různými systémy zdravotního pojištění jak v rámci EU, tak i ve světě.

Nejrozsáhlejší část publikace je věnována plátcům pojistného, a to primárně se zaměřením na zaměstnavatele a zaměstnance. Není však vynechána ani problematika další významné skupiny plátců – OSVČ. Praktické poznatky mohou načerpat i pojištěnci, za které hradí pojistné stát, nebo poslední skupina pojištěnců – plátců pojistného, a sice osoby bez zdanitelných příjmů.

Každou kapitolu doplňují praktické příklady včetně aktuálních výpočtů nebo používaných tiskopisů. U příkladů je věnována pozornost reálnému dopadu – ve většině případů jsou použity situace, které se aktuálně nebo v minulosti vyskytly mezi tazateli nebo při komunikaci s klienty. Autor čerpá z mnohaleté zkušenosti s řešením konkrétních případů u největší zdravotní pojišťovny a v posledních letech může poskytnout srovnání s pracovními postupy největší zaměstnanecké zdravotní pojišťovny.

Přeji Vám příjemné čtení a hodně praktických poznatků.

Tomáš Červinka

1.2.2.6 Povinné předškolní vzdělávání

Od roku 2017 bylo novelizací § 34 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zavedeno povinné předškolní vzdělávání. Tato změna se promítla od počátku školního roku 2017/2018. Předškolní vzdělávání je povinné od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku.

S touto změnou ale nedošlo k novelizaci podmínek celodenní osobní a řádné péče při platbě pojistného státem podle § 7 odst. 1 písm. k) ZVZP. Podle tohoto ustanovení platí, že podmínka celodenní péče se považuje za splněnou i tehdy, je-li dítě předškolního věku umístěno v mateřské škole na dobu, která nepřevyšuje čtyři hodiny denně. Rozsah povinného předškolního vzdělávání je od roku 2017 definován v § 1c vyhlášky č. 14/2005 Sb. Povinné předškolní vzdělávání se stanovuje v rozsahu nepřetržitých čtyř hodin ve dnech, v nichž je dána povinnost předškolního vzdělávání.

Nebude-li dítě ve školce nad rámec povinného předškolního vzdělávání, může rodič splnit podmínku celodenní péče při platbě státu. Podobně lze tuto podmínku splnit i při souběhu se zaměstnáním nebo samostatnou výdělečnou činností – tato podmínka je obdobně definována v § 3 odst. 8 písm. c) ZPZP.

1.2.2.7 Odměna při skončení funkčního období

Od počátku 2018 dochází ke změnám ve způsobu odměňování zastupitelů, které přinesl zákon č. 99/2017 Sb. a týkají se obcí, krajů i hlavního města Prahy. Jednou ze změn je zrušení označení odměny při skončení funkčního období. Toto plnění patří mezi výjimky u započitatelnosti příjmů do vyměřovacího základu pro zdravotní i sociální pojištění. V případě zdravotního pojištění lze výjimku najít v § 3 odst. 2 písm. b) ZPZP.

Zrušení výjimky neznamená žádnou újmu pro uvolněné či neuvolněné zastupitele, kteří obdrží plnění při skončení funkce. Podle nově platných předpisů se takové plnění označuje jako odchodné a pravidla pro výplatu jsou u něj stanovena obdobně jako dosud – viz např. § 77 a § 78 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Odchodné náleží také mezi výjimky při stanovení vyměřovacího základu, je tedy stejně jako dosavadní odměna při skončení funkčního období osvobozeno od placení zdravotního či sociálního pojištění.

1.2.2.8 Přerozdělování a Centrální registr pojištěnců

Rozsáhlé úpravy se po nabytí účinnosti zákona č. 145/2017 Sb. dočkal rovněž systém přerozdělování pojistného na zdravotní pojištění. Nejvýznamnější změnou je zohlednění parametru chronických onemocnění při výpočtu nároku příslušné zdravotní pojišťovny. Chroničnost se posuzuje podle spotřeby léků charakteristických pro určitou skupinu chorob (tzv. ATC rozlišení léků), přičemž vznikne určité množství legislativně stanovených farmaceutických skupin (PCG skupiny).

2.4 Zvláštní případy vzniku a zániku pojištění

U osob s trvalým pobytem v ČR, které byly v cizině nepřetržitě v období od 31. prosince 1992 do 1. května 1995, vzniká povinná účast na veřejném zdravotním pojištění i povinnost platit pojistné až dnem návratu z ciziny. Pobyt v cizině v uvedeném období jsou takové osoby povinny zdravotní pojišťovně doložit.

Jestliže se osoba vrátí z ciziny po nepřetržitém pobytu, který započal mezi 1. lednem 1993 až 1. červencem 1993, a:

- den návratu případně na období po 30. dubnu 1995,
- po celou dobu pobytu v cizině byla zdravotně pojištěna a českou zdravotní pojišťovnou nebyla za ni proplacena žádná zdravotní péče,

může požádat zpětně příslušnou zdravotní pojišťovnu o postup, jako by před odjezdem učinila ve zdravotní pojišťovně Prohlášení podle *podkapitoly* 2.3. To znamená, že za dobu pobytu v cizině nemusí zpětně doplatit pojistné české zdravotní pojišťovně, je jí však po návratu nutno předložit doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině a o jeho délce.

V praxi se vyskytují také případy, kdy má osoba evidován trvalý pobyt v ČR, ale fakticky pobývá mimo její území (nikoliv však na území EU nebo dalších smluvních států, kdy se postupuje v souladu s mezinárodní smlouvou) a tuto skutečnost prokazatelně doloží příslušné zdravotní pojišťovně. V takových případech lze pojištění této osobě v ČR ukončit. Tento krok (podobně jako vynětí při dlouhodobém pobytu v cizině podle *podkapitoly* 2.3) nelze uplatnit zpětně. Ke zpětnému ukončení pojištění je možno přistoupit jen ve výjimečných situacích (např. administrativní chyba, prokázaná chyba zdravotní pojišťovny apod.), a to jen v případě, kdy v ČR nebyla čerpána žádná zdravotní péče.

Nastane-li důvod ke vzniku pojištění v době pobytu v cizině (např. administrativní získání trvalého pobytu pro osoby, které v ČR nikdy nebydlely – např. sloučení rodiny, návrat do vlasti, humanitární důvody), vzniká pojištění (povinnost hradit pojistné) až po faktickém vstupu na území ČR. Podobně lze postupovat i v případě, kdy vznikne zaměstnání u českého zaměstnavatele u cizince, který nikdy nevstoupí na území ČR

2.5 Volba zdravotní pojišťovny

Podle ustanovení § 11a ZVZP má pojištěnec právo na výběr zdravotní pojišťovny provádějící veřejné zdravotní pojištění, kdy může změnit zdravotní pojišťovnu jednou za dvanáct měsíců, a to vždy jen k prvnímu dni kalendářního pololetí.

Příhlášku k nejbližšímu přestupnímu termínu lze vybrané zdravotní pojišťovně podat nejpozději tři měsíce před požadovaným dnem změny. Příhlášku ke změně zdravotní pojišťovny lze podat pouze jednu, k případným dalším přihláškám se již

4. Plátcí pojistného

Podle zákonů týkajících se veřejného zdravotního pojištění (ZVZP a ZPZP) jsou stanoveny tři skupiny plátců pojistného na zdravotní pojištění:

- **zaměstnavatel** – odvádí pojistné za zaměstnance (*viz kapitola 6*),
- **stát** – platí pojistné za definované skupiny osob (*viz kapitola 7*),
- **pojištěnec** – v níže uvedených případech.

Pojištěnec je plátcem pojistného pokud:

- je zaměstnancem vykonávajícím činnost, ze které mu plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti podle § 6 ZDP (*viz kapitola 6*),
- je OSVČ (*viz kapitola 8*),
- je OBZP (*viz kapitola 9*).

Samotná problematika jednotlivých plátců pojistného (včetně případných souběhů) je zpracována v následujících kapitolách.

5. Placení pojistného

V této kapitole jsou uvedena obecná pravidla pro placení pojistného platná pro všechny plátce uvedené v předchozí kapitole.

5.1 Výše pojistného, zaokrouhlování

Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu. Tato sazba se nezměnila po celou dobu samostatného zdravotního pojištění (od roku 1993), i když se objevují i úvahy o změně – např. úvahy o snížení sazby pro zaměstnavatele, což je v současném pojetí jednotné sazby pro všechny plátce obtížně realizovatelné.

Pravidla pro stanovení vyměřovacího základu budou předmětem dalšího rozboru v jednotlivých kapitolách. Výši pojistného si je plátce povinen sám vypočítat.

Pojistné se **zaokrouhluje** na celé koruny směrem nahoru. Způsob zaokrouhlování pojistného je odlišný od pojistného na sociální zabezpečení nebo daní. U zdravotního pojištění se nezaokrouhlují dílčí výpočty, ale až pojistné za každého pojištěnce. Neprovádí se ani zaokrouhlování vyměřovacího základu, a to ani u zaměstnavatele (výjimkou bylo zaokrouhlování částky maximálního vyměřovacího základu do roku 2012).

Příklad

Vyměřovací základ zaměstnance činí 15 555,50 Kč.

Výše pojistného činí 13,5 % z této částky a vychází tak 2 099,9925 Kč. Po zaokrouhlení jde o 2 100 Kč. Jak vyplyne z dalších kapitol, pojistné hradí z jedné třetiny zaměstnanec a ze dvou třetin zaměstnavatel (pokud není stanoveno jinak) – v tomto případě by bylo zaměstnanci sraženo 700 Kč a zaměstnavatel by doplatil 1 400 Kč.

5.8 Přeplatek pojistného

Při úhradách pojistného vzniká přeplatek, který vzniká ve dvou odlišných situacích (a podle toho má také odlišné řešení):

- a) přeplatek vzniklý při nesprávných platbách pojistného (plátce hradí vyšší částky, než stanoví předpis),
- b) přeplatek vzniklý u OSVČ porovnáním výše hrazených záloh s výší pojistného za rozhodné období kalendářního roku (*viz podkapitola 8.2*).

Přeplatek pojistného z důvodu překročení dříve platného maximálního vyměřovacího základu se v současné době již nevyskytuje. O přeplatek se nejedná v případě, jde-li o chybnou platbu (ať už ze strany plátce nebo jiného subjektu). V takovém případě se nepoužijí pravidla o vrácení přeplatku, ale obecná pravidla platná pro bezdůvodné obohacení podle občanského zákoníku.

Společně pro přeplatky platí, že nárok na vrácení přeplatku se promlčuje za deset let od uplynutí kalendářního roku, v němž vznikl. Dále je společným pravidlem, že přeplatek pojistného se vrací plátcí pojistného nebo jeho právnímu nástupci, pokud není jiného splatného závazku vůči příslušné zdravotní pojišťovně. Existuje-li takový závazek, použije se přeplatku pojistného k jeho úhradě.

Pro termín vrácení přeplatku platí, že je příslušná zdravotní pojišťovna povinna vrátit přeplatek pojistného do jednoho měsíce ode dne, kdy tento přeplatek zjistila. S jistotou lze tento den označit pouze v případě, kdy vznikl požadavek na vrácení pojistného ze strany plátce, to znamená např. na přehledu OSVČ nebo při individuální žádosti plátce. Z prosté bilance plateb a pohledávek není často možné zjistit přeplatek a případné vrácení kladného bilančního rozdílu může v konečném důsledku poškodit plátce.

6. Zaměstnavatelé a zaměstnanci

Zaměstnavatel je plátcem pojistného za své zaměstnance, kdy zákonné pojistné (13,5% z vyměřovacího základu) odvádí ve prospěch té zdravotní pojišťovny, u které je zaměstnanec pojištěn. V případě, že jsou zaměstnanci pojištěni u více zdravotních pojišťoven, odvádí zaměstnavatel pojistné všem těmto zdravotním pojišťovnám.

Zaměstnavatel je partnerem zdravotní pojišťovny z hlediska placení pojistného a plnění ostatních zákonných povinností. Partnerem obvykle není sám zaměstnanec, proto na něj zaměstnavatel nesmí přenášet své povinnosti (placení pojistného, oznamovací povinnost atd.).

Zaměstnanec má osobní povinnosti vůči zdravotní pojišťovně ve dvou situacích, a to v případech, kdy:

- zjistí, že zaměstnavatel neplní své povinnosti – především oznamovací povinnost (*viz např. podkapitola 3.2*),
- je zaměstnavatelem se sídlem v EU, EHP nebo ve Švýcarsku (mimo ČR) pověřen plněním povinnosti zaměstnavatele.



**VŠEOBECNÁ
ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
ČESKÉ REPUBLIKY**

VZP - kód 111

**Přihláška
a
evidenční list
zaměstnavatele**

Datum převzetí, razítko a podpis pracovníka VZP

**Plnění oznamovací povinnosti
zaměstnavatele - plátce pojistného**
(§ 25 zák. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

přihlášení změna odhlášení

Formulář bude zpracován elektronicky. Vypijte jej, prosím, čitelně nákovým písmem podle předepsaného vzoru písma, nejlépe čistou propisovací tužkou. Zadejte všechny údaje v otázkách.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 A B C Č Ď Ě F G H I Í J K L M Ň O Ó P Q R Š S Ť Ú Ů V W X Y Ž

1a. Identifikace zaměstnavatele (právnícké osoby, organizační jednotky právnické osoby nebo fyzické osoby)

Obchodní název zaměstnavatele - plátce pojistného

ADRESA SÍDLA (organizační jednotky): Ulice _____ Číslo popisné _____ Číslo orientační _____ Číslo plátce pojistného _____ / _____

PSČ _____ Obec _____ Právní subjektivita ☐ ano ☐ ne

Stát _____ Právní forma plátce pojistného _____ právnická osoba ☐ fyzická osoba ☐

1b. Identifikace zaměstnavatele, již je plátce pojistného uvedený v oddíle 1a. součástí

Obchodní název zaměstnavatele, jehož je nižší organizační jednotka součástí

ADRESA SÍDLA: Ulice _____ Číslo popisné _____ Číslo orientační _____

PSČ _____ Obec _____

1c. Identifikace zaměstnavatele (fyzické osoby)

Příjmení _____ Jméno _____ Titul _____

ADRESA TRVALÉHO POBYTU: Ulice _____ Číslo popisné _____ Číslo orientační _____ Číslo pojistnice (rodné číslo) _____ / _____

PSČ _____ Obec _____

2. Doručovací adresa

ADRESA PRO DORUČOVÁNÍ: Ulice _____ Číslo popisné _____ Číslo orientační _____

PSČ _____ Obec _____

3. Bankovní spojení zaměstnavatele

Bankovní spojení: (předčíslí účtu - číslo účtu / kód banky) _____ / _____

Bankovní spojení: (IBAN) _____

4. Kontaktní údaje odpovědného pracovníka

Příjmení _____ Jméno _____ Titul _____

Postavení vzhledem k zaměstnavateli _____ Telefon _____

E-mail _____

5. Datum platnosti údajů, datum vyplnění a podpis zaměstnavatele

Prohláším, že všechny údaje v této Přihlášce a evidenčním listě zaměstnavatele jsou pravdivé a že ohlaším VZP všechny změny údajů, a to nejpozději do 8 dnů od vzniku skutečnosti, která se ohlašuje.

Datum platnosti vyplněných údajů OD

VZP 72.01/2014



Počet listů příloh _____

Vyplněno dne _____

Razítko a podpis odpovědného pracovníka

Vyvěstětky k vyplňování položek jsou uvedeny v Poučení na druhé straně tohoto formuláře. Pro vyplnění formuláře na PC lze použít elektronický PDF formulář vystavený na internetových stránkách www.vzp.cz

6.8.3 Souhrn povinností

Podle ZVZP a ZPZP je tedy **zaměstnavatel vůči příslušné zdravotní pojišťovně povinen**:

- přihlásit se u příslušné zdravotní pojišťovny k placení pojistného jako zaměstnavatel,
- plnit oznamovací povinnost za své zaměstnance,
- zasílat kopie záznamů o pracovních úrazech (ohlašovat pracovní úraz),
- v období od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce předat Přehled o platbách pojistného,
- vést průkaznou evidenci o uskutečněných platbách pojistného,
- na vyžádání předložit účetní a jiné doklady, jež jsou rozhodné pro správné stanovení a placení pojistného, anebo o které pověřený zaměstnanec – kontrolor požádá, a podat k nim ústně nebo písemně požadovaná vysvětlení,
- nezatajovat doklady, které má k dispozici nebo o nichž je mu známo, kde se nacházejí,
- používat pro hlášení údajů, které jsou stanoveny zákonem o pojistném, tiskopisy, které jsou vydávány příslušnou zdravotní pojišťovnou.

Za jednotlivé nesplnění nebo porušení některé z povinností může zdravotní pojišťovna uložit plátcí pojistného pokutu až do výše 50 000 Kč. Pokutu lze uložit do dvou let ode dne, kdy se zdravotní pojišťovna o nesplnění nebo porušení dozvěděla, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k nesplnění nebo porušení povinnosti došlo.

ZPZP zaměstnavateli dále ukládá povinnost odvádět část pojistného na zdravotní pojištění, kterou je povinen hradit za své zaměstnance, i část pojistného, kterou je povinen hradit zaměstnanec (*viz podkapitola 6.9*). K tomuto postupu nepotřebuje souhlas zaměstnance.

V případě, že zaměstnavatel nesplní tuto povinnost a pojistné neuhradí ve stanovené lhůtě nebo uhradí pojistné v nižší částce, je podle § 18 odst. 1 ZPZP povinen platit **penále** ve výši 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém nebylo pojistné zapláceno nebo bylo zapláceno v nižší částce (*viz také podkapitola 11.4*).

6.9 Odvod pojistného za zaměstnance – obecné zásady

6.9.1 Zaměstnavatel – plátcé pojistného

Za zaměstnance (*viz podkapitola 6.2*) odvádí pojistné na zdravotní pojištění zaměstnavatel. Není možné, aby si pojistné na zdravotní pojištění z příjmů ze zaměstnání platil zaměstnanec sám, a to i kdyby se na tom dohodli se zaměstnavatelem v pracovní smlouvě, nebo by to bylo pro zaměstnance výhodné. Pokud zaměstnavatel neplní oznamovací povinnost nebo neodvádí pojistné za své zaměstnance, pak

Příklad 2

Všem zaměstnancům nebo jen některým (např. u nichž pracovní poměr trvá od 1. ledna určitého roku) je v červnu vyplacena odměna 500 Kč jako příspěvek na dovolenou, který však není osvobozen od daně z příjmů, protože nejsou splněny podmínky pro osvobození.

Jde o zúčtovaný zdanitelný příjem, který nepatří mezi výjimky, a proto se zahrnuje do vyměřovacího základu. Případné označení této odměny jako příspěvek na dovolenou není pro posouzení rozhodující.

Příklad 3

Zaměstnavatel ruší sociální fond a v této souvislosti vyplatí každému zaměstnanci, jehož pracovní vztah k zaměstnavateli trval alespoň jeden rok, částku 300 Kč.

Jde o zúčtovaný zdanitelný příjem, který nepatří mezi výjimky, a tudíž se zahrnuje do vyměřovacího základu.

Příklad 4

Zaměstnavatel poskytne v prosinci všem zaměstnancům, kterým od 1. ledna téhož roku trvá pracovní poměr a neměli neomluvenou absenci, poukázku na odběr zboží v hodnotě 1 000 Kč, přičemž se tento příjem zahrnuje do daní z příjmů.

Tato částka se zahrnuje do vyměřovacího základu, protože je předmětem daně z příjmů. Není osvobozena od daně, jde o zúčtovaný příjem a nepatří mezi výjimky.

Příklad 5

Zaměstnavatel poskytne všem zaměstnancům výroby – bez ohledu na to, zda tyto výrobky sám vyrábí, či nikoliv (např. 2 m³ palivového dříví, karton cigaret, prací prostředky).

Do vyměřovacího základu je zahrnuta částka, která je stanovena pro účely § 6 ZDP.

Příklad 6

Zaměstnavatel poskytne „ošatné“ 400 Kč těm, kteří jsou u něj zaměstnáni v pracovním poměru.

Částka ošatného není poskytnuta v souvislosti s výkonem zaměstnání a nelze ji považovat za náhradu výdajů. Jde o zúčtovaný příjem, který není osvobozen od daně z příjmů, ani není uveden mezi výjimkami, a proto se zahrne do vyměřovacího základu.

Příklad 7

Zaměstnavatel vyplácí zaměstnanci plnění po skončení zaměstnání podle § 310 ZP (tzv. konkurenční doložka).

Příjem se zahrne do vyměřovacího základu pro odvod pojistného na zdravotní pojištění. Přestože je vypláceno po skončení zaměstnání, pojistné se odvádí. Pojištěnec může být v době pobírání odměny po skončení zaměstnání považován i za OBZP (viz kapitola 9), a to bez ohledu na odvod pojistného z bývalého zaměstnání.

6.17 Zaměstnanci, za které je plátcem pojistného i stát

Osobám, za které je plátcem pojistného stát, je věnována samostatná *podkapitola 7*. Na tomto místě připomeneme skutečnosti platné pro zaměstnance, kteří patří mezi osoby, za které je plátcem pojistného stát.

6.17.1 Oznamovací povinnost a minimální vyměřovací základ

Zaměstnavatel je povinen plnit oznamovací povinnost o skutečnostech rozhodných pro platbu pojistného státem u svých zaměstnanců, pokud jsou mu tyto skutečnosti známy (*viz podkapitola 6.6.2*).

Ustanovení o minimálním vyměřovacím základu u zaměstnanců, za které je plátcem pojistného stát, neplatí. Tyto osoby, resp. jejich zaměstnavatelé, odvádějí pojistné ze skutečně dosaženého příjmu.

6.17.2 Odpočet

Při splnění podmínek podle § 3 odst. 7 ZPZP může být zaměstnanci snížen jeho vyměřovací základ o částku, která je vyměřovacím základem pro osoby, za které je plátcem pojistného stát (*viz podkapitola 7.1*). V minulosti bylo možné uplatnit odpočet u všech osob, za které byl plátcem pojistného stát. Pro omezenou skupinu pojištěnců je možné uplatnit odpočet i v aktuálním čase.

Použití odpočtu je nyní omezeno jen na **osoby, kterým byl přiznán invalidní důchod** (vždy jde o osoby, za které je plátcem pojistného stát). Poživatel invalidního důchodu může uplatnit odpočet jen v případě, že **pracuje u zaměstnavatele, který zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním postižením** z celkového průměrného přepočteného počtu svých zaměstnanců.

Oproti dřívější úpravě není stanovena podmínka celoměsíčního zařazení mezi osoby, za které je plátcem pojistného stát. Nárok na odpočet mohl být uplatněn již při zúčtování mezd za březen 2005. Podmínka je na rozdíl od dřívější úpravy omezena na zaměstnavatele (je uplatnitelná jen u vymezené skupiny zaměstnavatelů). Odpočet však teoreticky může jeden zaměstnanec uplatnit u více zaměstnavatelů splňujících popsanou podmínku. Výše odpočtu je uvedena v tabulce v *podkapitole 7.1*.

V zákoně o zaměstnanosti se řeší použití a výpočet průměrného čtvrtletního přepočteného počtu zaměstnanců a zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, pro účely poskytování **příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením**. Tento příspěvek se poskytuje zaměstnavateli zaměstnávajícímu více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců. Příspěvek se poskytuje čtvrtletně zpětně na základě žádosti zaměstnavatele. Nárok musí být doložen nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí kalendářního čtvrtletí a příspěvek je splatný nejpozději do 30 kalendářních dnů ode dne doručení žádosti příslušnému úřadu práce. Příspě-

Příklad 8 – Odchod zaměstnance do důchodu

Zaměstnanec odchází v průběhu měsíce do starobního důchodu. Zaměstnavatel uzavřel se zaměstnancem novou pracovní smlouvu. V souvislosti s odchodem do důchodu byla zaměstnanci zúčtována odměna (dříve než rok po skončení zaměstnání).

Odměna zaměstnance bude zahrnuta do vyměřovacího základu (od 1. ledna 2007 nejde o výjimku ze započitatelnosti). V měsíci odchodu do důchodu musí být dodržen minimální vyměřovací základ, resp. jeho poměrná část. Pokud jde o odpočet (ODP), nemohl být ani v minulosti uplatněn v měsíci odchodu do důchodu, protože neslo o celý kalendářní měsíc, po který by zaměstnanec patřil mezi osoby, za které je plátcem pojistného i stát.

Příklad 9 – Pracovní volno při péči o dítě

Zaměstnanec čerpá celý měsíc září neplacenou dovolenou. Dne 17. září převzal do trvalé péče dítě ve věku šesti let, o které od tohoto data osobně, celodenně a řádně pečuje. Zaměstnanec nemá v září žádné příjmy ze zaměstnání ani ze samostatné výdělečné činnosti.

Zaměstnavatel oznámí zdravotní pojišťovně získání nároku na platbu pojistného státem kódem „L“ dnem 17. září.

Zaměstnanec odvede pouze část pojistného odpovídající zkrácenému minimálnímu vyměřovacímu základu (viz výše).

Příklad 10 – Odpočet u invalidního důchodce

Invalidní důchodce pracuje na tzv. chráněném pracovním místě.

Chráněné pracovní místo je zřízené zaměstnavatelem, který zaměstnává více než 50% osob se zdravotním postižením z celkového průměrného přepočteného počtu svých zaměstnanců, a zaměstnanec tak může uplatnit odpočet.

Zaměstnavatel stanoví pojistné z vyměřovacího základu:

Vyměřovací základ = $M - \text{ODP}$ (rozdíl nesmí být menší než nula).

Příklad 11 – Poslanecké náhrady

Bude se z poslaneckých náhrad platit zdravotní pojištění?

Podle § 3 odst. 1 ZPZP je vyměřovacím základem zaměstnance úhrn příjmů ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v ČR, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle ZDP a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním.

Poslanecké náhrady od února 2013 odvodu pojistného na zdravotní pojištění nepodléhaly. Od 1. ledna 2015 již toto osvobození v ZPZP nebylo obsaženo a z takového plnění se tak pojistné odvádělo. Od 1. září 2015 byla výjimka obnovena a tento druh příjmů je tedy od tohoto data opět osvobozen od platby pojistného na zdravotní pojištění.

- ❑ **Žadatel o udělení mezinárodní ochrany a jeho dítě narozené na území ČR a cizinec, jemuž bylo uděleno vízum k pobytu nad devadesát dnů za účelem strpení pobytu, a jeho dítě narozené na území ČR**

Podmínkou pro zařazení je, že tyto osoby nemají příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti (platí od 1. září 2006).

8. Osoby samostatně výdělečně činné

Kapitola věnovaná osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ) zavrhuje základní informace o platbě pojistného na zdravotní pojištění u jednotlivých skupin plátců. Problematicke OSVČ se obšírněji věnuje samostatná publikace *Daňová evidence* nakladatelství ANAG.

Za **OSVČ se pro účely zdravotního pojištění** považují:

- osoby podnikající v zemědělství,
- osoby provozující živnost,
- osoby provozující podnikání podle zvláštních předpisů,
- osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů (mimo příjmů zdaňovaných zvláštní sazbou daně přímo u zdroje),
- společníci veřejných obchodních společností a komplementáři komanditních společností,
- osoby vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů,
- osoby vykonávající činnost mandátáře na základě mandátní smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku, pokud není považována za zaměstnání a mandátní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné výdělečné činnosti,
- spolupracující osoby OSVČ, pokud na ně podle ZDP lze rozdělovat příjmy dosažené výkonem spolupráce a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

S malou mírou zjednodušení lze konstatovat, že plátcem pojistného na zdravotní pojištění jako **OSVČ je osoba, která má příjmy z podnikání podle § 7 odst. 1 nebo 2 ZDP.**

Za spolupracující osoby OSVČ se pro účely zdravotního pojištění považují ty osoby, které splní podmínky § 13 ZDP, tj. osoby, na které lze rozdělovat příjmy a výdaje ze samostatné výdělečné činnosti.

8.1 Povinnosti OSVČ

Podle ZVZP je OSVČ povinná oznámit příslušné zdravotní pojišťovně zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti, a to nejpozději do osmi dnů ode dne, kdy tuto činnost zahájila nebo ukončila. Pojištěnec podnikající na základě

měřovací základ na poměrnou část podle počtu celých kalendářních měsíců trvání dané skutečnosti.

Znamená to, že mezi placením záloh u OSVČ a uznáním možnosti snížení minimálního vyměřovacího základu (*viz podkapitola 8.5*) je rozdíl – pro doplatek platí přísnější pravidla než po placení záloh.

8.4 Maximální vyměřovací základ

Od roku 2015 byla ustanovení o maximálním vyměřovacím základu ze zákona vypuštěna.

8.5 Minimální vyměřovací základ

Vyměřovací základ nemůže být nižší než minimální vyměřovací základ. Až do roku 2003 se minimální vyměřovací základ odvozoval z minimální mzdy (a měsíční minimum tak bylo stejné u zaměstnanců i OSVČ). Od roku 2004 se odvozuje z **poloviny průměrné měsíční mzdy** v národním hospodářství za kalendářní rok, který **o dva roky předchází** roku, pro který je vyměřovací základ stanovován.

Vývoj minimálního měsíčního vyměřovacího základu, minimálních záloh na pojistné a minimálního ročního pojistného OSVČ od roku 2000 ukazuje následující tabulka:

Období	Minimální měsíční vyměřovací základ (v Kč)	Minimální měsíční záloha OSVČ (v Kč)	Minimální roční pojistné OSVČ (v Kč)
1. 1. 2000 – 30. 6. 2000	4 000	540	6 885
1. 7. 2000 – 31. 12. 2000	4 500	608	
1. 1. 2001 – 31. 12. 2001	5 000	675	8 100
1. 1. 2002 – 31. 12. 2002	5 700	770	9 234
1. 1. 2003 – 31. 12. 2003	6 200	837	10 044
1. 1. 2004 – 31. 12. 2004	7 928,50	1 071	12 845
1. 1. 2005 – 31. 12. 2005	8 460	1 143	13 706
1. 1. 2006 – 31. 3. 2006	9 017,50	1 218	15 094
1. 4. 2006 – 31. 12. 2006	9 417	1 272	
1. 1. 2007 – 31. 12. 2007	10 069,50	1 360	16 313
1. 1. 2008 – 31. 12. 2008	10 780	1 456	17 464
1. 1. 2009 – 31. 12. 2009	11 777,50	1 590	19 080
1. 1. 2010 – 31. 12. 2010	11 854,50	1 601	19 205

Období	Minimální měsíční vyměřo- vací základ (v Kč)	Minimální měsíční záloha OSVČ (v Kč)	Minimální roční pojistné OSVČ (v Kč)
1. 1. 2011 – 31. 12. 2011	12 370	1 670	20 040
1. 1. 2012 – 31. 12. 2012	12 568,50	1 697	20 361
1. 1. 2013 – 31. 12. 2013	12 942	1 748	20 967
1. 1. 2014 – 31. 12. 2014	12 971	1 752	21 014
1. 1. 2015 – 31. 12. 2015	13 305,50	1 797	21 555
1. 1. 2016 – 31. 12. 2016	13 503	1 823	21 875
1. 1. 2017 – 31. 12. 2017	14 116	1 906	22 868
1. 1. 2018 – 31. 12. 2018	14 989,50	2 024	24 283

Minimální vyměřovací základ neplatí (nebo se zkracuje na poměrnou část odpovídající kalendářním měsícům) pro OSVČ:

- za kterou je plátcem pojistného i stát (např. nezaopatřené děti, poživatelé důchodů – viz kapitola 7 a také podkapitola 8.6),
- která je zároveň zaměstnána a v zaměstnání platí pojistné vypočtené alespoň z minimálního vyměřovacího základu stanoveného pro zaměstnance,
- která pečuje celodenně, osobně a řádně alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do patnácti let věku,
- která je osobou s těžkým tělesným, smyslovým nebo mentálním postižením, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P podle zvláštního právního předpisu,
- která měla v době pracovní neschopnosti nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství jako OSVČ,
- která dosáhla věku potřebného pro nárok na starobní důchod, ale nesplňuje pro jeho přiznání podmínku potřebné doby zaměstnání (pojištění).

8.6 Osoby, za které platí pojistné i stát

U OSVČ, za kterou je plátcem pojistného i stát (viz kapitola 7), je vyměřovacím základem příslušné procento (podle kalendářního roku – od 35 % do 50 % – viz podkapitola 8.2) z rozdílu mezi příjmy a výdaji. To znamená, že neplatí omezení minimálním vyměřovacím základem.

8.7 Příklady k placení pojistného OSVČ v roce 2018

Příklad 1

Rozdíl mezi příjmy a výdaji za rok 2017 u podnikatele pana Remeše byl 15 000 Kč. Pan Remeš je zároveň po celý rok zaměstnancem v pracovním poměru s měsíčním příjmem 15 000 Kč (tj. vyšším než minimální vyměřovací základ zaměstnance).

Pan Remeš nemusí dodržet minimální vyměřovací základ OSVČ, protože za něj hradí pojistné zaměstnavatel z vyměřovacího základu vyššího, než činí minimum zaměstnanců. Není povinen hradit ani zálohy na pojistné, protože je zároveň zaměstnancem a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem jeho příjmů. Vyměřovacím základem je 50 % z 15 000 Kč, tj. 7 500 Kč. Pokud neplatil žádné zálohy na pojistné, činí doplatek pojistného 13,5 % z vyměřovacího základu, tj. 1 013 Kč (po zaokrouhlení).

Příklad 2

Paní Horáková je po celý rok 2017 spolupracující osobou, a je tudíž považována za OSVČ. Zároveň celodenně osobně a řádně pečuje o jedno dítě, které dne 16. října 2017 dovršilo sedmi let věku.

Do měsíce září 2017 (včetně) nemusela paní Horáková dodržet minimální vyměřovací základ. Od října pro ni platí minimální vyměřovací základ OSVČ. Za rok 2017 činí minimální vyměřovací základ paní Horákové 42 348 Kč (3 měsíce × 14 116 Kč). Od října byla povinna platit měsíční zálohy ve výši 1 906 Kč. Od ledna 2018 musí platit zálohu již ve výši 2 024 Kč.

Příklad 3

Pan Mareš podnikal po celý rok 2017. Od 4. ledna do 25. dubna 2017 byl uznán práce neschopným a pobíral nemocenskou jako OSVČ. Rozdíl mezi jeho příjmy a výdaji za rok 2017 činí 150 000 Kč.

Minimální vyměřovací základ se zkracuje o dva měsíce (pouze únor a březen jsou celými kalendářními měsíci, kdy trvala pracovní neschopnost i pobírání nemocenského). Jeho minimální vyměřovací základ za rok 2017 činí 141 160 Kč (10 měsíců × 14 116 Kč). Jeho vyměřovací základ za rok 2017 před porovnáním s minimálním vyměřovacím základem bude přitom jen 75 000 Kč (50 % ze 150 000 Kč). Pan Mareš bude tedy odvádět pojistné z minimálního vyměřovacího základu 141 160 Kč.

Příklad 4

Student zahájil podnikání v červnu 2017. Celý rok byl nezaopatřeným dítětem a neměl jiný zdroj příjmů. Za rok 2017 vykázal příjmy z podnikání ve výši 120 000 Kč a výdaje 50 000 Kč.

Za sedm měsíců podnikání (červen až prosinec) se pro výpočet pojistného stanoví pouze rozdíl mezi příjmy a výdaji vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení příjmů (120 000 – 50 000). Minimální vyměřovací základ je nulový. Pojistné se odvede z vyměřovacího základu stanoveného jako 50 % z částky 70 000 Kč, z čehož 13,5 % činí 4 725 Kč.



**VŠEOBECNÁ
ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
ČESKÉ REPUBLIKY**

VZP - kód 111

**Žádost o snížení zálohy
na pojistné pro OSVČ**

(podle § 8 odst. 4 zák. č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Formulář bude zpracováván elektronicky. Vyplněte jej prosím, včetně nízkovým písmem podle předepsaného vzoru písmen, nejlépe černou propisovací tužkou. Začárávací pole označte křížkem.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S S T U V W X Y Z

1. Identifikace pojistěnce

Příjmení	Jméno	Titul
ADRESA TRVALÉHO POBYTU: Ulice		
PSČ	Obec	Číslo popisné / Číslo orientační / Číslo pojistné (rodné číslo)
		Telefon

2. Prohlášení

- ☐ A. Nejsem souběžně se samostatnou výdělečnou činností zaměstnán.
- ☐ B. Jsem souběžně se samostatnou výdělečnou činností zaměstnán a samostatná výdělečná činnost je hlavním zdrojem příjmů.
- ☐ C. Patřím do kategorie, za kterou je plátcem pojistného zdravotního pojištění i stát podle § 7 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Prohlašuji, že všechny údaje v této žádosti jsou pravdivé. Beru na vědomí, že záloha je snížena na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž bude nebo by měl být podán Přehled o příjmech a výdajích OSVČ.

3. Údaje o příjmech a výdajích za předchozí rok (podle Přehledu) 4. Údaje o příjmech a výdajích za rok, kdy se žádost podává

Řádek 1 Příjmy ze samostatné výdělečné činnosti za předchozí rok _____ Kč Řádek 2 Výdaje na samostatnou výdělečnou činnost za předchozí rok _____ Kč Počet měsíců, po které byla výdělečná činnost vykonávána v předchozím roce Řádek 3 Přůměrný měsíční příjem předchozího roku: (Řádek 1 - Řádek 2) / Řádek 3 Řádek 4 _____ Kč	Řádek 5 Příjmy dosažené od začátku tohoto roku _____ Kč Řádek 6 Výdaje od začátku tohoto roku _____ Kč Počet měsíců, po které byla výdělečná činnost vykonávána v tomto roce Řádek 7 Přůměrný měsíční příjem v tomto roce: (Řádek 5 - Řádek 6) / Řádek 7 Řádek 8 _____ Kč Řádek 9 Nárok na snížení zálohy vzniká, pokud je hodnota menší než 0,671 _____ Kč
---	--

5. Osoby, za které není plátcem pojistného stát

Řádek 10 Snížená záloha: (0,135 x 0,5 x Řádek 8) - zaokr. na Kč nahoru

_____ Kč

Pokud podle vzorce výše záloha menší, než činí záloha vypočtená z minimálního vyměřovacího základu, musí být započtena záloha ve výši vypočtená z minimálního vyměřovacího základu. Maximální měsíční výše zálohy je částka vypočtená z maximálního vyměřovacího základu.

6. Osoby, za které platí pojistné stát a bude platit nadále

Řádek 11 Snížená záloha: (0,135 x 0,5 x Řádek 8) - zaokr. na Kč nahoru

_____ Kč

7. Datum vyplnění a podpis pojistěnce

Prohlašuji, že všechny údaje v této ŽÁDOSTI jsou pravdivé a že ohlašuji VZP všechny změny údajů, a to do 8 dnů ode dne, kdy jsem se o změněné skutečnosti dozvěděl.

VZP 79.01/2011



Vyplněno dne

Podpis pojistěnce

Pro vyplnění formuláře na PC lze použít elektronický PDF formulář vystavený na internetových stránkách www.vzp.cz

- chovanec psychiatrické léčebny, který nepobírá žádný důchod;
- pacient, který se podrobuje ambulantní ochranné léčbě a není za něj plátcem pojistného stát apod.,

pokud uvedené skutečnosti (i v součtu) trvají po celý kalendářní měsíc.

Na základě principu jediného pojištění při migraci pojištěnců v rámci EU se OBZP nestane osoba, která je výdělečně činná v jiné zemi EU (bude pojištěna jen ve druhé zemi). Obdobně se OBZP nestane ani zahraniční důchodce s trvalým pobytem v ČR, protože bude pojištěn jen ve státě, ze kterého je mu vyplácen důchod.

10. Evropská unie

Pro ČR v souvislosti s členstvím v EU jsou z hlediska účasti v systémech veřejného zdravotního pojištění a v souvislosti s nároky na poskytování zdravotní péče přímo použitelné předpisy EU pro tuto oblast – Nařízení Rady:

- nařízení Rady č. 883/2004 a
- nařízení Rady č. 987/2009.

Shora uvedenými dvěma Nařízeními Rady se řídí všechny státy EU a přiměřeně i státy EHP (tj. Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví, Norské království) a Švýcarská konfederace.

10.1 Základní pojmy

□ Evropská unie

Pojmu zdravotní pojištění (nebo přesněji plnění z tohoto pojištění) odpovídá ve smyslu Nařízení Rady pojem věcné dávky nemocenského pojištění. ZVZP zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje veřejné zdravotní pojištění, rozsah a podmínky, za nichž je na základě tohoto zákona poskytována zdravotní péče, a způsob stanovení cen a úhrad léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely hrazených ze zdravotního pojištění.

□ Zdravotní pojištění osob ze zemí EU

Zdravotního pojištění v ČR jsou za podmínek stanovených Nařízeními Rady účastny osoby z EU, EHP a Švýcarska.

Přitom obecně platí základní princip, že v kterékoliv době se na pojištěnou osobu z EU vztahují právní předpisy jen jednoho členského státu a je (mimo výjimek vyjednaných v rámci starých Nařízení Rady, která si některé státy EU ponechaly v platnosti po dobu přechodného období) pojištěna v té zemi, kde vykonává výdělečnou činnost.

11.1.1 Zaměstnavatelé

Zaměstnavatelům je možno uložit pokutu zejména za následující porušení zákona.

❑ Nesplnění oznamovací povinnosti

Rádné plnění oznamovací povinnosti patří mezi základní povinnosti každého zaměstnavatele ve vztahu ke zdravotním pojišťovnám, u kterých jsou pojištěni jeho zaměstnanci. Jestliže zaměstnavatel v důsledku neoznámení, popř. opožděného oznámení, změny zdravotní pojišťovny zaměstnancem provádí odvody pojistného ve prospěch jiné zdravotní pojišťovny než té, u které je zaměstnanec pojištěn, vyčíslí zdravotní pojišťovna, které mělo být pojistné správně odváděno, dlužné pojistné a **vyměří penále**. Zaměstnavatel může takto zdravotní pojišťovnou vyměřené penále po zaměstnanci vymáhat.

Povinností zaměstnavatele je informovat zdravotní pojišťovnu o skutečnostech rozhodných pro vznik nebo zánik povinnosti státu platit za zaměstnance pojistné (např. přiznání starobního důchodu zaměstnanci, nástup ženy na mateřskou dovolenou aj.). Tuto oznamovací povinnost má zaměstnavatel i v těch případech, kdy povinnost státu vznikla v době, kdy zaměstnanci poskytl pracovní volno bez náhrady příjmu, jsou-li mu tyto skutečnosti známy.

O oznamovaných skutečnostech si zaměstnavatel musí vést evidenci a dokumentaci.

Příslušná zdravotní pojišťovna může při nesplnění oznamovací povinnosti uložit zaměstnavateli pokutu až do výše 200 000 Kč, při opakovaném nesplnění oznamovací povinnosti může být uložena pokuta až do výše dvojnásobku uložené pokuty, takže její maximální výše může činit 400 000 Kč (viz § 44 ZVZP).

Pokutu lze uložit do dvou let ode dne, kdy zdravotní pojišťovna zjistila nesplnění oznamovací povinnosti plátcem pojistného, nejdéle však do pěti let od doby, kdy měla být oznamovací povinnost splněna.

***Poznámka:** Takto vymezené časové omezení prekluzivních lhůt vychází ze znění § 44 odst. 2 ZVZP. Příslušné lhůty jsou platné.*

❑ Nesplnění povinnosti podat Přehled

Zaměstnavatelé jsou povinni nejpozději v den splatnosti pojistného (s účinností od 1. ledna 2010 v období od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce) předat každé zdravotní pojišťovně, u které jsou pojištěni jejich zaměstnanci, Přehled o platbě pojistného, který obsahuje součet vyměřovacích základů zaměstnanců pojištěných u příslušné zdravotní pojišťovny, celkovou výši pojistného, vypočtenou jako součet pojistného jednotlivých zaměstnanců pojištěných u příslušné zdravotní pojišťovny, a počet zaměstnanců, na které se údaje vztahují. Zaměstnavatelé jsou dále povinni vést průkaznou evidenci o uskutečněných platbách pojistného. Na žádost příslušné zdravotní pojišťovny jsou povinni předložit

prostřednictvím zdravotní pojišťovny, která platební výměr vydala. Proti uložené pokutě lze zejména namítat, že:

- pokuta neměla být uložena, neboť plátce si řádně plnil své povinnosti,
- uložená pokuta je vzhledem ke konkrétnímu porušení povinnosti nepřiměřeně vysoká.

Rozhodnutí Rozhodčího orgánu jako odvolací instance je konečné a není proti němu přípustný opravný prostředek.

11.4 Penále

K penalizaci plátce pojistného dochází za situace, kdy příslušná platba:

- nebyla zaplacená ve stanovené lhůtě,
- byla zaplacená opožděně nebo v nižší částce, než jak je stanoveno zákonem.

Jak bylo již výše uvedeno, činí od 1. ledna 2007 sazba penále 0,05 % z dlužné částky za každý den prodlení, což znamená, že uhradí-li např. zaměstnavatel platbu pojistného v částce 200 000 Kč o jeden den později, vznikne mu penále ve výši 100 Kč.

Každá platba penále se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Penále se nepředepíše, nepřesáhne-li v úhrnu 100 Kč za kalendářní rok. Zdravotní pojišťovna rovněž nepředepíše penále v případech, kdy plátce pojistného prokáže, že provedl platbu na účet příslušné zdravotní pojišťovny, ale pod nesprávným variabilním symbolem.

Ve smyslu právních norem platných ve zdravotním pojištění lze požádat o promínutí vyměřeného penále, a to cestou odstranění tvrdosti. Nikdo však není oprávněn odpouštět nebo snižovat zákonný nárok zdravotní pojišťovny na pojistné. Odstranění tvrdosti je možné jen u penále, pokut a přírážek k pojistnému, a to na základě písemné žádosti plátce pojistného nebo jiné oprávněné osoby, přičemž tato žádost musí být podána nejpozději **do nabytí právní moci rozhodnutí** (platebního výměru), kterým byla uložena pokuta, vyměřena přírážka k pojistnému nebo předepsáno penále. V praxi to tedy znamená, že žádost o odstranění tvrdosti může být podána v patnáctidenní lhůtě od písemného doručení platebního výměru. Pouze v případech, kdy se dodatečně objeví nové skutečnosti, které plátce pojistného bez vlastního zavinění nemohl uplatnit do dne nabytí právní moci rozhodnutí, může být žádost o odstranění tvrdosti podána i později, nejpozději však do tří let od nabytí právní moci rozhodnutí.

Pokud bylo plátcí pojistného penále předepsáno výkazem nedoplatků, může si ve lhůtě do osmi dnů od jeho doručení rovněž podat žádost o odstranění tvrdosti. O podané žádosti pak rozhoduje buď příslušná zdravotní pojišťovna, nebo její Rozhodčí orgán.

Rozhodčí orgán zdravotní pojišťovny rozhoduje o odstranění tvrdosti u všech pokut, přírážek k pojistnému, ale u penále pouze u částek převyšujících 20 000 Kč. Zdravotní pojišťovny samy rozhodují o odstranění tvrdosti při vyměření penále

12. Vybraná ustanovení

12.1 Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

ČÁST PRVNÍ Základní ustanovení

§ 1

(1) Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, zároveň navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie⁵¹⁾ a upravuje

- a) veřejné zdravotní pojištění (dále jen „zdravotní pojištění“),
- b) rozsah a podmínky, za nichž jsou na základě tohoto zákona ze zdravotního pojištění hrazeny zdravotní služby (dále jen „hrazené služby“),
- c) způsob stanovení cen a úhrad léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely hrazených ze zdravotního pojištění.

(2) Tento zákon se použije, nestanoví-li přímo použitelné předpisy Evropské unie upravující koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen „koordinační nařízení“) jinak⁴⁹⁾.

§ 2

Osobní rozsah zdravotního pojištění

(1) Podle tohoto zákona jsou zdravotně pojištěny:

- a) osoby, které mají trvalý pobyt na území České republiky,
- b) osoby, které na území České republiky nemají trvalý pobyt, pokud jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky, (dále jen „pojištěnci“).

(2) Zaměstnavatelem se pro účely zdravotního pojištění rozumí právnická nebo fyzická osoba, která je plátcem příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků podle zvláštního právního předpisu^{1a)}, zaměstnává zaměstnance a má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky, jakož i organizační složka státu.^{1c)}

(3) Zaměstnáním se pro účely zdravotního pojištění rozumí činnost zaměstnance [§ 5 písm. a)], ze které mu plynou od zaměstnavatele příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků zdaňované podle zvláštního právního předpisu^{1a)}.

(4) Sídlem zaměstnavatele se pro účely zdravotního pojištění rozumí u právnické osoby její sídlo, jakož i sídlo její organizační složky, která je zapsána v obchodním rejstříku, popřípadě v jiném zákonem určeném rejstříku nebo je vedena ve stanovené

penzijním spoření; při stanovení tohoto věku u žen se postupuje stejně jako u mužů stejného data narození,

- r) osoby starší 26 let studující první v doktorském studijním programu uskutečňovaném vysokou školou v České republice ve standardní době v prezenční formě studia, pokud nejsou zaměstnanci nebo osobami samostatně výdělečně činnými podle § 5; za dobu uvedeného studia se pro účely tohoto písmena považuje také kalendářní měsíc, v němž osoba ukončila uvedené studium.

(2) Mají-li osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) až h) a q) příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti, je plátcem pojistného stát i tyto osoby.

§ 8

Povinnost platit pojistné

(1) Pojistné se platí zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec pojištěn (dále jen „příslušná zdravotní pojišťovna“). Povinnost platit pojistné vzniká pojištěnci dnem:

- a) nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3);
- b) zahájení samostatné výdělečné činnosti [§ 5 písm. b)];
- c) kdy se stal pojištěncem podle § 5 písm. c);
- d) ke kterému se po návratu do České republiky pojištěnec přihlásil podle odstavce 4 u příslušné zdravotní pojišťovny;
- e) návratu do České republiky po nepřetržitém pobytu v cizině, který započal již před 1. lednem 1993, pokud den návratu připadne na období po 30. dubnu 1995; uvedené skutečnosti je pojištěnec povinen příslušné zdravotní pojišťovně doložit;
- f) návratu do České republiky po nepřetržitém pobytu v cizině, který započal mezi 1. lednem 1993 a 1. červencem 1993, pokud den návratu připadne na období po 30. dubnu 1995, jestliže pojištěnec
 - 1. byl v cizině zdravotně pojištěn,
 - 2. v uvedeném období mu nebyly poskytnuty hrazené služby,
 - 3. požádal zpětně příslušnou zdravotní pojišťovnu o postup podle odstavce 4.

Tím není dotčena povinnost platit pojistné za dobu předcházející pobytu v cizině.

(2) Povinnost zaměstnavatele platit část pojistného za své zaměstnance vzniká dnem nástupu zaměstnance do zaměstnání (§ 2 odst. 3) a zaniká dnem skončení zaměstnání, s výjimkami stanovenými v § 6. Za den nástupu zaměstnance do zaměstnání se považuje

- a) u pracovního poměru včetně pracovního poměru sjednaného podle cizích právních předpisů den, ve kterém zaměstnanec nastoupil do práce, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení pracovního poměru,
- b) u služebního poměru den, ve kterém zaměstnanec nastoupil k výkonu služby, jde-li o státního zaměstnance den nástupu služby, a za den ukončení zaměstnání se považuje den skončení služebního poměru,
- c) u členů družstva v družstvech, kde podmínkou členství je jejich pracovní vztah k družstvu, jestliže mimo pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci,

12.2 Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Oddíl I

§ 1

Předmět zákona

Tento zákon upravuje výši pojistného na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „pojistné“), penále, způsob jejich placení, kontrolu, vedení centrálního registru pojištěnců, přerozdělování pojistného a zřízení zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění.

ČÁST PRVNÍ **Pojistné**

§ 2

Výše pojistného

- (1) Výše pojistného činí 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období.
- (2) Výši pojistného je jeho plátce povinen si sám vypočítat. Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

Vyměřovací základ

§ 3

(1) Vyměřovacím základem zaměstnance²⁾ je úhrn příjmů ze závislé činnosti, s výjimkou náhrad výdajů poskytovaných procentem z platové základny představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům⁵⁵⁾, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů³⁾ a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním. Zúčtovaným příjmem se pro účely věty první rozumí plnění, které bylo v peněžní nebo nepeněžní formě nebo formou výhody poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci nebo předáno v jeho prospěch, popřípadě připsáno k jeho dobru anebo spočívá v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance.

(2) Vyměřovací základ zaměstnance podle odstavce 1 se snižuje o

- a) náhradu škody podle zákoníku práce a právních předpisů upravujících služební poměry,
- b) odstupné a další odstupné, odchodné a odbytné, na která vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů, a odměna při skončení funkčního období, na kterou vznikl nárok podle zvláštních právních předpisů,

§ 27

Centrální registr pojištěnců

(1) Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky vede registr všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění (dále jen „centrální registr pojištěnců“) a spravuje jej (dále jen „správce centrálního registru pojištěnců“). Centrální registr pojištěnců obsahuje tyto údaje o pojištěncích: rodné číslo, případně jiné číslo pojištěnce, jméno, příjmení, popřípadě rodné příjmení, adresu pobytu, datum vzniku a zániku pojistného vztahu u příslušné zdravotní pojišťovny; u pojištěnců, za které je plátcem pojistného stát, časové období, v němž je plátcem pojistného stát, označení skupiny pojištěnců, datum odhlášení se ze zdravotního pojištění a přihlášení se do zdravotního pojištění v České republice podle zvláštního právního předpisu,^{27d)} nestanoví-li tento zákon jinak. Vojenská zdravotní pojišťovna sděluje potřebné údaje k vedení centrálního registru pojištěnců o všech svých pojištěncích se zřetelem na způsob vedení centrálního registru pojištěnců a s ohledem na potřebu ochrany utajovaných informací. V případě fúze sloučením Vojenské zdravotní pojišťovny s jinou zdravotní pojišťovnou podle zvláštního právního předpisu²⁴⁾, při které Vojenská zdravotní pojišťovna zanikne, přecházejí práva a povinnosti stanovené tímto zákonem Vojenské zdravotní pojišťovně na nástupnickou zdravotní pojišťovnu.

(2) Státní orgány a právnické osoby, které z úřední povinnosti anebo vzhledem k předmětu své činnosti vedou evidenci osob, jsou povinny na výzvu správce centrálního registru pojištěnců a ve lhůtách tímto správcem stanovených sdělovat správci údaje potřebné pro vedení centrálního registru pojištěnců. Tyto údaje se poskytují bezplatně.

(3) Správce centrálního registru pojištěnců poskytuje údaje o změnách v registru, týkající se počtu pojištěnců, za které je plátcem pojistného stát, vždy ke 12. dni v měsíci dalším zdravotním pojišťovnám, zřízeným podle zvláštního zákona²⁴⁾.

(4) Správce centrálního registru pojištěnců poskytuje informace o účasti pojištěnců na veřejném zdravotním pojištění a příslušnosti pojištěnce ke zdravotní pojišťovně poskytovatelům zdravotních služeb.

(5) Na úhradě nákladů za vedení centrálního registru pojištěnců a za správu zvláštního účtu pro přerozdělování se podílejí další zdravotní pojišťovny²⁴⁾ podle počtu svých pojištěnců. Úhradu těchto nákladů je správce centrálního registru pojištěnců povinen vést odděleně od ostatních nákladů.

§ 28

Tiskopisy

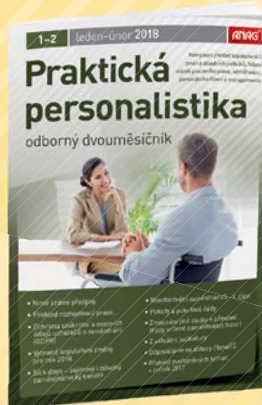
Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky vydává tiskopisy potřebné k hlášení údajů stanovených tímto zákonem. Tyto tiskopisy jsou plátcí pojistného povinni používat. Tiskopisy, které v případech stanovených tímto zákonem (§ 24 odst. 4) používají osoby samostatně výdělečně činné vůči živnostenským úřadům, se vydávají po projednání se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky.



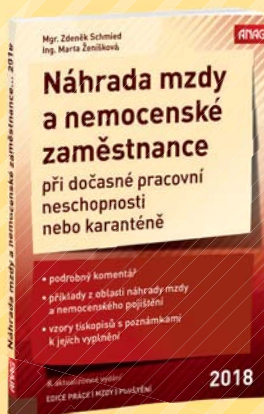
MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ



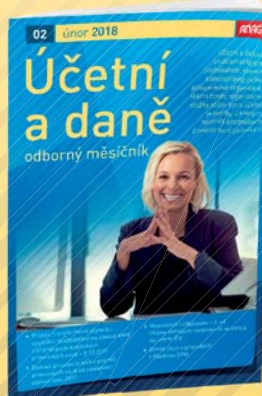
EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ



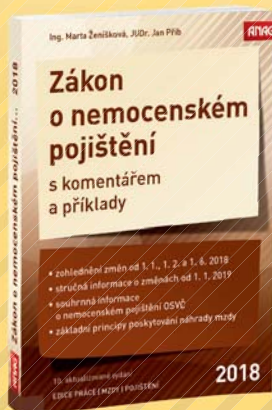
DMUOMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA



EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ



MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ



EDICE
PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

